

Załącznik nr 3 do Statutu
Szkoły Podstawowej
im. Jana Pawła II
w Tłuszczu

**PROGRAM PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ
im. JANA PAWŁA II W TŁUSZCZU
ROK SZKOLNY 2011/2012**

I PODSTAWA PRAWNA.

- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r. (Dz. U. 1991 r. nr 120, poz.526).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997r., nr 78 poz. 483).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 1982 r.,nr 35, poz.230, z późniejszymi zmianami, tekst jednolity z 27 kwietnia 2001r.).
- Ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2003 r. nr 7 , poz.79, tekst jednolity ze zmianami).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty(Dz.U.z 1996 r. nr.67, poz.329, tekst jednolity ze zmianami).
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 1997 r., nr 75 poz. 468).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 26.02.2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2002 r., nr 51, poz.458).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 21.05.2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001 r., nr 61, poz.624).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego...(Dz. U. z 2002 r., nr 51, poz.458).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno –pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2010r., nr 228, poz.1487).
- Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Policji z dnia 16 czerwca 1977 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

II WSTĘP.

Profilaktyka jest to proces wspomagania człowieka, w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla życia i zdrowia człowieka.

W odniesieniu do szkoły profilaktyka to proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne, poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz w nabywaniu umiejętności przeciwdziałaniu tym zagrożeniom.

Działania profilaktyczne mają zapobiegać niepożądanym zjawiskom w rozwoju jednostki i skupić się na przeciwdziałaniu im. Muszą być planowe i uwzględniać wczesną profilaktykę, tzw. pierwszorzędową, mającą na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnianie wieku inicjacji, np. nikotynowej, alkoholowej, czy narkotykowej. Stanowią one rodzaj „szczepionki”, zwiększającej odporność dzieci i młodzieży na oddziaływanie niekorzystnych czynników.

Terenem realizacji wczesnych działań profilaktycznych jest głównie szkoła.

Program profilaktyczny uwzględniający uczenie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych stanowi element składowy programu wychowawczego.

Realizatorami profilaktyki są wszyscy nauczyciele szkoły, stanowiący pozytywne wzorce (niepijący, niepalący, nietolerujący podobnych zachowań u uczniów) wspierani przez specjalistów.

Poniższy program profilaktyczny:

- uzupełnia program wychowawczy szkoły;
- odpowiada na realne problemy i zagrożenia pojawiające się w szkole, klasie szkolnej i środowisku;
- ma przemyślany plan;
- formy i sposoby działań zakresu profilaktyki pierwszorzędowej dostosowane są do wieku uczniów;
- zawiera jasno określone zasady i formy współpracy wychowawczej z rodzicami.

III ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI.

Program Profilaktyczny wspólnie z programem wychowawczym mają spełniać następujące zadania:

- aktywizacja i integracja uczniów przy realizacji wspólnych zamierzeń;
- rozwój aktywności uczniów poprzez udział w planowaniu, organizowaniu i przygotowaniu imprez klasowych, szkolnych, wycieczek, wyjazdów itp.;
- podejmowanie działań na rzecz środowiska szkolnego poprzez udział w pracach zainicjowanych przez samorząd uczniowski, współorganizowanie imprez ogólnoszkolnych i charytatywnych;
- uczulanie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci i dorosłych;
- włączanie w miarę możliwości rodziców do realizacji zadań wychowawczych;
- udział w konkursach, prezentowanie dorobku na forum szkoły i w środowisku lokalnym;

- stworzenie warunków do rozwoju indywidualnych zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- dalsze diagnozowanie potrzeb uczniów i wspieranie ich indywidualnych dążeń;
- dalsze monitorowanie zachowania i przeciwdziałanie niekorzystnym zachowaniom.
- stworzenie przyjaznego klimatu;
- reprezentowanie przez nauczycieli pozytywnych wzorców;
- wypracowanie wspólnej polityki wobec zachowań ryzykownych;
- współpraca z rodzicami;
- pomoc uczniom mającym trudności w nauce;
- wczesne rozpoznawanie uczniów z grup ryzyka i kierowanie ich do specjalistów w celu dokonania diagnozy;
- kierowanie uczniów zagrożonych – w porozumieniu z rodzicami – do instytucji udzielających specjalistycznej pomocy;
- szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki zagrożeń i umiejętności wychowawczych.

IV OBSZARY ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY:

I. Wspomaganie wszechstronnego harmonijnego rozwoju ucznia, radzenie sobie w sytuacjach trudnych, rozpoznawanie zagrożeń dla siebie i innych, umiejętne współdziałanie w społeczności uczniowskiej.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- potrafi unikać konfliktów, jest asertywny, dba o zdrowie fizyczne i psychiczne;
- unika nikotyny, alkoholu, narkotyków, zdrowo i higienicznie odżywia się;
- świadomie, bezpiecznie i umiejętnie korzysta ze współczesnych środków audiowizualnych;
- posiada umiejętności prawidłowej reakcji w sytuacji zagrożenia;
- otrzymuje pomoc materialno – finansową;
- utrwała wiadomości z zakresu profilaktyki podczas realizacji programów profilaktyczno–wychowawczych.

II. Przebieg realizacji z podziałem na etapy.

Do zadań profilaktycznych nauczycieli Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Tłuszczu zaliczyć należy przede wszystkim:

1. rozpoznanie zainteresowań i uzdolnień uczniów, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych, oraz zaplanowanie wsparcia związanego z rozwojem zainteresowań i uzdolnień uczniów;

2. rozpoznanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych uczniów, zaplanowanie sposobów ich zaspokojenia, w szczególności:

a) w przedszkolu- obserwację pedagogiczną zakończoną analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);

b) w klasach I-III szkoły podstawowej – obserwacje i pomiary pedagogiczne, a także inne metody mające na celu rozpoznanie u uczniów ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się;

- zwracanie szczególnej uwagi podczas dyżurów - na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: toalety, schody, plac zabaw, itp.;
- informowanie na bieżąco wychowawców o niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły;
- obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy agresji, palenia papierosów, spożywania alkoholu, napojów energetyzujących czy niszczenia mienia;
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji;
- dawanie przykładów sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

B. Zadania profilaktyczne wychowawców klasowych

- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, pedagoga, dyrektora szkoły;
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.);
- współpraca z rodziną - inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne;
- zapoznanie uczniów z przepisami dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających;
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących palenia tytoniu i picia alkoholu, rozwijania umiejętności interpersonalnych;
- wprowadzanie zajęć redukujących napięcie, relaksacyjnych, zajęć śródlekcyjnych;
- organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce;
- stały monitoring szkolnych korytarzy;
- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia;

- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci;
- realizowanie programu „Szkoła bez przemocy”;
- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości;
- propagowanie zdrowego stylu życia.

C. Zadania profilaktyczne pedagoga szkolnego

- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- kontynuacja programu profilaktycznego: „Dziękuję! Nie uzależniam się!”
- organizowanie pogadarek, prelekcji dla uczniów z udziałem policji, psychologa
- edukacja rodziców;
- prowadzenie zajęć edukacyjnych na temat zdrowotnych skutków spożywania napojów energetyzujących;
- prowadzenie działań edukacyjnych na temat agresji słownej wobec innych uczniów (prowadzenie zajęć edukacyjnych, praca indywidualna z uczniem i rodzicami);
- zintensyfikowanie działań opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do uczniów wychowujących się w rodzinach niepełnych (w przypadku uczniów z niepowodzeniami szkolnymi);

D. Zadania profilaktyczne rodziców

Mając na uwadze, że wychowanie dzieci to główne zadanie rodziców, a nauczyciele wspierają ich w dziedzinie wychowania, ustalono następujące zadania profilaktyczne dla rodziców:

- każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązek szkolny;
- rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby pedagogiem szkolnym bądź lub Dyrektorem /zastępcą/ Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Tłuszczu w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom;
- rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych;
- rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

Działania skierowane do rodziców:

- informowanie rodziców o pracach szkoły;
- zapoznanie ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym Szkoły, Programem Profilaktycznym Szkoły;
- organizowanie Dni Otwartych Szkoły;

- spotkania edukacyjne rozwijające umiejętności wychowawcze, uwrażliwiające na zagrożenia zakłócające rozwój dzieci;
- praca wychowawcza z rodzicami na temat skutków spożywania napojów energetyzujących przez dzieci;
- wspólna z rodzicami analiza problemów związanych z funkcjonowaniem dziecka w szkole.

W ramach realizacji podstawowych treści programu profilaktycznego na dany rok szkolny uwzględnia się następujące etapy działalności:

Lp.	Działania	Zamierzone osiągnięcia uczniów	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni
I.	Utrwalenie zachowań asertywnych. Uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.	Uczeń: -nie ulega presji rówieśników, zachowuje własną autonomię; -konflikty rozwiązuje rzeczowo, nieinwazyjnie; -potrafi opanować negatywne emocje, nie jest agresywny; -posiada umiejętności prawidłowego porozumiewania się, jest życzliwy, okazuje innym szacunek; -słucha bez uprzedzeń i osądzania; -odnosi sukcesy na miarę swoich możliwości; -potrafi pokonywać trudności, łagodzi stres ćwiczeniami relaksującymi.	warsztaty; zajęcia o charakterze terapeutycznym; lekcje wychowawcze;	wychowawcy klas, pedagog szkolny, nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice.
II.	Działania zmierzające do opóźnienia inicjacji	Uczeń: -zna zgubny wpływ	-apele profilaktyczne;	-pedagog szkolny, wychowawcy, pielęgniarka

	nikotynowej, alkoholowej.	<p>nikotyny na organizm człowieka (palacza czynnego i biernego);</p> <p>-jest świadomy zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych, (dopalaczy).</p>	<p>-zajęcia prowadzone przez pielęgniarkę szkolną;</p> <p>-lekcje wychowawcze;</p> <p>-konkursy;</p> <p>-prelekcje prowadzone przez policjanta;</p>	szkolna, nauczyciele świetlicy, rodzice;
III.	Uczenie świadomego i umiejętnego korzystania ze współczesnych środków audiowizualnych.	<p>Uczeń:</p> <p>-świadomie dobiera audycje telewizyjne i radiowe;</p> <p>-umie właściwie i bezpiecznie korzystać z komputera i Internetu;</p> <p>-posiada umiejętności oddzielenia postaci fikcyjnych od rzeczywistych;</p> <p>-ma poczucie dystansu do świata reklam i fikcji;</p> <p>-zna zagrożenia wynikające z długotrwałego oglądania telewizji, pracy i zabawy z komputerem.</p>	<p>-zajęcia informatyczne;</p> <p>-lekcje wychowawcze;</p> <p>-zajęcia biblioteczne;</p> <p>-zajęcia świetlicowe.</p>	wychowawcy klas, nauczyciele biblioteki szkolnej, nauczyciele świetlicy, rodzice.
IV.	Ukazanie uczniom rodzajów zagrożeń, uświadomienie przyczyn i skutków wynikających z nierozważnego zachowania.	<p>Uczeń:</p> <p>-zna rodzaje zagrożeń;</p> <p>-potrafi bezpiecznie poruszać się po drodze;</p> <p>-przewiduje skutki swoich</p>	<p>-pogadanki;</p> <p>-apele;</p> <p>-konkursy;</p> <p>-lekcje wychowawcze;</p>	wychowawcy klas, nauczyciele świetlicy, pedagog szkolny, rodzice.

		<p>działań, weryfikuje własne postępowanie;</p> <p>-wie, jak zachować się, gdy jest zaczepiany przez nieznajomych;</p> <p>-umie zachować rozwagę w nawiązywaniu znajomości;</p> <p>-umie bawić się bezpiecznie;</p> <p>-wie jak zachować się, kiedy jest sam w domu;</p> <p>-zna zasady umiejętnego reagowania w sytuacjach zagrożenia i udzielenia pierwszej pomocy;</p> <p>-pamięta ważne telefony (policja, pogotowie, straż pożarna);</p> <p>-zna rodzaje służb dbających o zdrowie i bezpieczeństwo;</p> <p>- wie do kogo zwrócić się o pomoc w różnych sytuacjach zagrożenia;</p> <p>-pojmuje sens regulaminów i zasad bezpieczeństwa oraz umie je zastosować;</p> <p>-zna zagrożenia cywilizacyjne i sposoby zapobiegania degradacji środowiska naturalnego.</p>	-akcja „Sprzątanie Świata”	
V.	Wsparcie finansowo-	Uczeń:	- współpraca z	pedagog szkolny,

	materialne dla uczniów z rodzin o złej kondycji finansowej.	-korzysta z obiadów refundowanych przez OPS; -wyjeżdża na wycieczki; - otrzymuje paczki świąteczne, przybory szkolne; - uczeń-pierwszoklasista objęty jest programem MEN „wyprawka szkolna”.	OPS, - pozyskiwanie prywatnych sponsorów.	nauczyciele świetlicy, opiekunowie Samorządu Szkolnego, wychowawcy.
VI.	Realizowanie programów profilaktyczno-wychowawczych: „Dziękuję! Nie uzależniam się!” Zajęcia adaptacyjne „Badanie samopoczucia ucznia w nowym zespole klasowym”.	Uczeń: -pogłębia wiedzę z zakresu profilaktyki.	-zajęcia lekcyjne; -zajęcia pozalekcyjne;	p. Anna Czajkowska pedagog szkolny p. Janina Siedlecka

V DZIAŁANIA ALTERNATYWNE.

1. Praca w organizacjach działających w szkole.
2. Promocja zdrowego stylu życia:
  - konkursy i akcje dotyczące zdrowego stylu życia;
  - spotkania z pielęgniarką szkolną (pogadanki, rozmowy, konkursy, itp.) na temat różnych chorób i higieny;
  - filmy i prezentacje dotyczące zagrożeń cywilizacyjnych;
  - gazetki tematyczne.
3. Zajęcia pozalekcyjne i sportowe.
4. Organizacja imprez masowych:

- wycieczki klasowe, imprezy organizowane przez SU. Organizowanie imprez zgodnie z harmonogramem uroczystości szkolnych;
- organizacja i propagowanie: olimpiad , konkursów i zawodów sportowych.

VI INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH.

- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Tłuszczu.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Powiatowa Stacja Sanitarно – Epidemiologiczna.
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Komenda Policji.
- Straż Miejska.
- Parafie katolickie.

VII EFEKTY DZIAŁAŃ.

Realizacja programu profilaktyki pozwoli na uzyskanie następujących osiągnięć:

1. Pozyskanie rodziców do aktywnej współpracy.
2. Wyciszenie agresji.
3. Nabycie wiedzy i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, z czasem samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
4. Poprawa w relacjach uczeń-uczeń, uczeń- osoba dorosła.
5. Podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa w szkole.
6. Unikanie, wzbranianie się od nałogów.
7. Wzrost kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych.
8. Wzrost poczucia własnej wartości, umiejętności dokonywania samooceny.
9. Podniesienie poziomu świadomości występujących zagrożeń i sposobów zapobiegania im.
10. Poprawa sytuacji wychowawczej wśród uczniów klas młodszych.
11. Podniesienie poziomu nawyków higienicznych .
12. Wypracowanie umiejętności organizowania czasu wolnego.
13. Podniesienie poziomu świadomego i bezpiecznego korzystania z TV i internetu.
14. Wzrost zaufania do wychowawcy i osób z najbliższego otoczenia.

VIII EWALUACJA

Cele ewaluacji.

1. Uzyskanie informacji o przebiegu realizacji programu profilaktycznego.
  - poznanie ewentualnych trudności i braków, występujących w trakcie realizacji;
  - określenie nastawienia uczniów, rodziców, nauczycieli do realizacji programu profilaktycznego;
2. Dokonanie oceny w zakresie wiedzy i umiejętności postaw nabytych podczas realizacji programu.
  - Uzyskanie opinii o wartości zrealizowanego programu profilaktycznego.

Kryteria ewaluacji

1. Zgodność efektów programu z założonymi celami.
2. Zmniejszenie ilości zachowań agresywnych , ryzykownych.
3. Wzrost kompetencji wychowawczych.
4. Prawidłowe reakcje w sytuacji zagrożenia.
5. Umiejętne organizowanie czasu wolnego.

Metody zbierania informacji

- obserwacja
- analiza dokumentów szkolnych
- analiza osiągnięć uczniów
- wywiady
- rozmowy
- badania ankietowe
- techniki socjometryczne.

Opracowanie i prezentacja wyników badań

Wyniki zostaną opracowane i przedstawione w formie sprawozdania prezentowanego na:

- posiedzeniu rady pedagogicznej podsumowującej rok szkolny
- spotkaniu ogólnoszkolnym trójek klasowych i zarządu Rady Rodziców.

Ewaluacja będzie przebiegała po każdym roku funkcjonowania programu.

Program profilaktyki poddany będzie ewaluacji w trakcie jego wdrażania. Wnioski z przeprowadzonej ewaluacji wykorzystane będą do modyfikacji i ulepszenia programu.

